

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A Model for Developing Academic Administration Competencies of Administrators in Buddhist Scripture Schools under the General Education Division in Northeast

พระมหาพุทธณา ตุ่มอ่อน¹, พรเทพ เสถียรนพแก้ว² และ วลัยนิภา ฉลากบาง³
Phramahayutthana Tum-on¹, Pornthep Steannoppakao² and Wannika Chalakbang³

Received : 29 ส.ค. 2463
Revised : 20 ก.พ. 2564
Accepted : 25 ก.พ. 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา 2) ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่พัฒนาขึ้น 3) จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบโดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบ โดยใช้เทคนิคเดลฟายจำนวน 3 รอบ ใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 รูป/คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง และสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน 134 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอตล์ ความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 3 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดทำคู่มือ ตรวจสอบคู่มือโดยใช้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย 2) ด้านขอบข่ายและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย และ 3) ด้านผลลัพธ์ มี 4 องค์ประกอบย่อย

2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ และมีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

3) คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ศึกษาผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สำรวจความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ต้องการพัฒนา ระยะที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการ และระยะที่ 3 สรุปและประเมินผล และในแต่ละระยะมี 8 องค์ประกอบ คือ คำชี้แจง วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย เนื้อหาสาระ กระบวนการ วิธีดำเนินการ และตัวชี้วัดความสำเร็จ มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบ, สมรรถนะการบริหารงานวิชาการ, ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร อีเมล:valantine_14love@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

¹ Doctoral Student in Educational Administration and Development, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University
Email: valantine_14love@hotmail.com

² Assistant Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

³ Associate Professor, Faculty of Education, Sakon Nakhon Rajabhat University

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop of an academic administration competencies model of administrators in Buddhist scripture schools under the general education division; 2) to assess the appropriateness, possibility, and usefulness of the developed academic administrative competencies model; and 3) to construct user manual of administrator academic administration competencies model in Buddhist scripture schools under general education division. Mixed-method research was employed. The study divided into 3 phases, phase 1 was an analysis of relevant documents and researches, an interview with 7 experts. The data obtained from the interview were used for content analysis. The research instrument was semi-structured interview. Statistic was Percentage. Phase 2 was assess the appropriateness, possibility, and usefulness of the model by using 3 - rounds application of Delphi's techniques from 21 experts selected through purposive sampling, survey from a sample group that administrators in Buddhist scripture schools, 134 peoples. The research tools were a 5 - level rating scale questionnaire. Statistics were percentage, median, interquartile range, frequency, mean and standard deviation. Phase 3 was creating of user manual by synthesis research related to model implementation, which was presented to 5 experts. Statistics were the content analysis. The research results were:

1) A model for developing academic administration competencies of administrators in Buddhist scripture schools under general education division the northeast region comprised 3 factors, which were 1) 4 sub-factors on elements contributing to success in developing academic administration competencies of administrators in Buddhist scripture schools; 2) 4 sub-factors on scope and method in developing academic administration competencies of administrators in Buddhist scripture schools; and 3) 4 sub-factors of the outcome.

2) The appropriateness, possibility, and usefulness of the development model was at a high level.

3) the developed user manual was divided into 3 phases, phase 1 was explore the knowledge, skills, and behaviors that need to be developed. phase 2 was workshop and phase 3 was summary and evaluation. Each phase has 8 elements: statement vision, mission, goals, content, process, procedure and success indicators. The overall appropriateness of the manual was at a high level.

Keywords : Model, Academic administration competencies, Administrators in Buddhist Scripture Schools under General Education Division

บทนำ

การพัฒนาประเทศจะเจริญก้าวหน้าไปได้มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ คุณภาพของประชากร ถ้าหากประชากรมีคุณภาพ กล่าวคือ มีความรู้ ความสามารถ มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบของตน ก็จะไปสู่ความสำเร็จหรือความเจริญก้าวหน้าได้ตามเป้าประสงค์ การที่คนจะมีคุณภาพ จำเป็นต้องได้รับการศึกษาที่ดี การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ดังเหตุที่กล่าวมาผู้นำนานาประเทศทั้งหลายจึงให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และในประเทศไทยเราเช่นกัน จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันตามยุคโลกาภิวัตน์ รวมทั้งปลูกฝังวัฒนธรรมความเป็นไทยลงในจิตสำนึก ให้มีระเบียบวินัย ค่านึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 3)

การที่จะจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผลนั้น ใช้การประสานและความร่วมมือจากหลายฝ่าย ซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คือ สถานศึกษา การที่สถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ต้องอาศัยระบบบริหารจัดการที่ดี และองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลให้ระบบบริหารจัดการดีได้ก็คือ

การบริหารวิชาการ (เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ, 2552: 1) การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของสถานศึกษา เป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทไหนก็ตาม มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษา จะพิจารณาได้จากผลงานวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศ การวิจัย ในชั้นเรียน ทั้งทางตรงหรือทางอ้อมที่ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาจะต้องเกี่ยวข้องอย่างเลี่ยงไม่ได้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553: 61) รวมถึงสถานศึกษาจะต้องนำหลักสูตรแกนกลางมาจัดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมกับ สาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับท้องถิ่นที่สถานศึกษาเป็นผู้กำหนด งานเกี่ยวกับการเรียนการสอนซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงความคิด ให้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการปฏิบัติจริง งานเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนที่หันมาเน้นการประเมินตามสภาพจริง ไม่เน้นการจากเอกสารและการทำข้อสอบเหมือนแต่ก่อน นอกจากนี้ยังมีอีกหลาย ๆ ด้านที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งรวมเรียกว่า งานวิชาการ (ธีระ รุญเจริญ, 2550: 6) จากความสำคัญของการบริหารงานวิชาการดังกล่าว ถ้าโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา มีระบบการบริหารงานวิชาการที่ดี หรือมีรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน วิชาการที่ดีก็จะสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมายสูงสุดได้

โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานั้น จัดตั้งขึ้นตามระเบียบและข้อบังคับของสำนักงานพระพุทธศาสนา แห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2546 เรียนวิชา 8 กลุ่มสาระเหมือนช่วงชั้น มัธยมศึกษา มีช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) และช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-ม.6) ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงด้านการบริหารการศึกษา 4 หน่วยงาน คือ สภาการศึกษาของคณะสงฆ์ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด และศูนย์ครุประดิษฐ์ประจำจังหวัด เมืองครุที่ช่วยส่งเสริม ด้านงานวิชาการ ได้แก่ กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ฝ่ายการศึกษาพระปริยัติธรรม กองพุทธศาสนศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละเขตที่โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาตั้งอยู่ มีเจ้าอาวาสเป็นเจ้าสำนักเรียน และมีอำนาจในการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ตามคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถ (กองพุทธ ศาสนสถาน, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2555: 17) และยังไม่มรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการที่ดี หรือที่ชัดเจนที่จะใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

แต่ในปัจจุบันโรงเรียนพระปริยัติธรรมประสบปัญหาเป็นอย่างมากในหลายด้าน เช่น ในด้านหลักสูตรการศึกษา ที่มีอยู่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ในด้านคุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐาน การบริหารจัดการศึกษาไม่เป็นระบบ และขาดประสิทธิภาพ ผู้บริหารไม่ได้ผ่านกระบวนการคัดเลือก งบประมาณที่รัฐจัดสรรให้เป็นเงินอุดหนุนรายรูปนักเรียน สถานภาพของครูยังเป็นเพียงลูกจ้าง ครูไม่ได้ผ่านระบบการคัดเลือก ไม่มีการวางแผนอัตราค่าจ้าง ครูขาดประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนรู้ ขาดสวัสดิการ สวัสดิภาพ (ศศิธรดา พงษ์ไทย, 2559: 8) ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเอาใจใส่ ดูแลการบริหารวิชาการเป็นพิเศษ แต่ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากให้ความสำคัญกับงานด้านอื่น ๆ มากกว่า งานวิชาการ จึงส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่ได้ผลเท่าที่ควร หรือแม้จะสร้างความตระหนักว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญ ในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย แต่เมื่อนำมาปฏิบัติจริงแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษาโดยส่วนมาก ก็ยังไม่เล็งเห็นความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเท่าที่ควร ไม่ได้คำนึงถึงบทบาทหน้าที่เท่าที่ควร ยังให้ความสำคัญ ด้านวิชาการน้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม, 2557: 3)

สมรรถนะ หรือ Competency คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นผลมาจากองค์ความรู้ ทักษะความสามารถ ตลอดจนคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของแต่ละคนในหน้าที่ ๆ รับผิดชอบให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล และทำให้บุคคลนั้นมีผลงานที่แตกต่างหรือโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ สามารถสังเกต วัด ประเมิน และพัฒนาได้ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานที่องค์กรกำหนดไว้ สมรรถนะประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 3 ประเภท 1) ความรู้ (Knowledge) คือ สิ่งที่ต้องรู้ที่ต้องการให้รู้ 2) ทักษะ (Skill) คือ สิ่งที่ต้องรู้ที่ต้องการให้ทำ เช่น ทักษะด้าน ICT ทักษะด้านเทคโนโลยี การบริหารสมัยใหม่ เป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ และฝึกฝนเป็นประจำจนเกิดความชำนาญ 3) พฤติกรรม (Behavior) คือ สิ่งที่ต้องรู้ที่ต้องการให้ทำ เช่น ความใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ สิ่งเหล่านี้จะอยู่ลึกลงไปจิตใจ ต้องปลูกฝัง สร้างยากกว่าความรู้และทักษะ แต่หากมีอยู่แล้วจะเป็นพลังผลักดันให้คนมีพฤติกรรมที่องค์กรต้องการ (Dubois, Rothwell, 2004: 17) สมรรถนะการบริหารวิชาการเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการบริหาร การที่ผู้บริหารมีความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษา จะเป็นตัวช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารเป็นเสาหลัก ที่มีความสำคัญยิ่งต่อโรงเรียน ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และต่อทุกระบบการบริหารในสถานศึกษาอันเป็นส่วนรวม คุณภาพ

และบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารมีความสำคัญอย่างไรสอดคล้องกับคุณภาพการศึกษา ส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผลงาน และวิธีปฏิบัติของสถานศึกษาแต่ละแห่ง (สยาม สุกัน, 2555: 3)

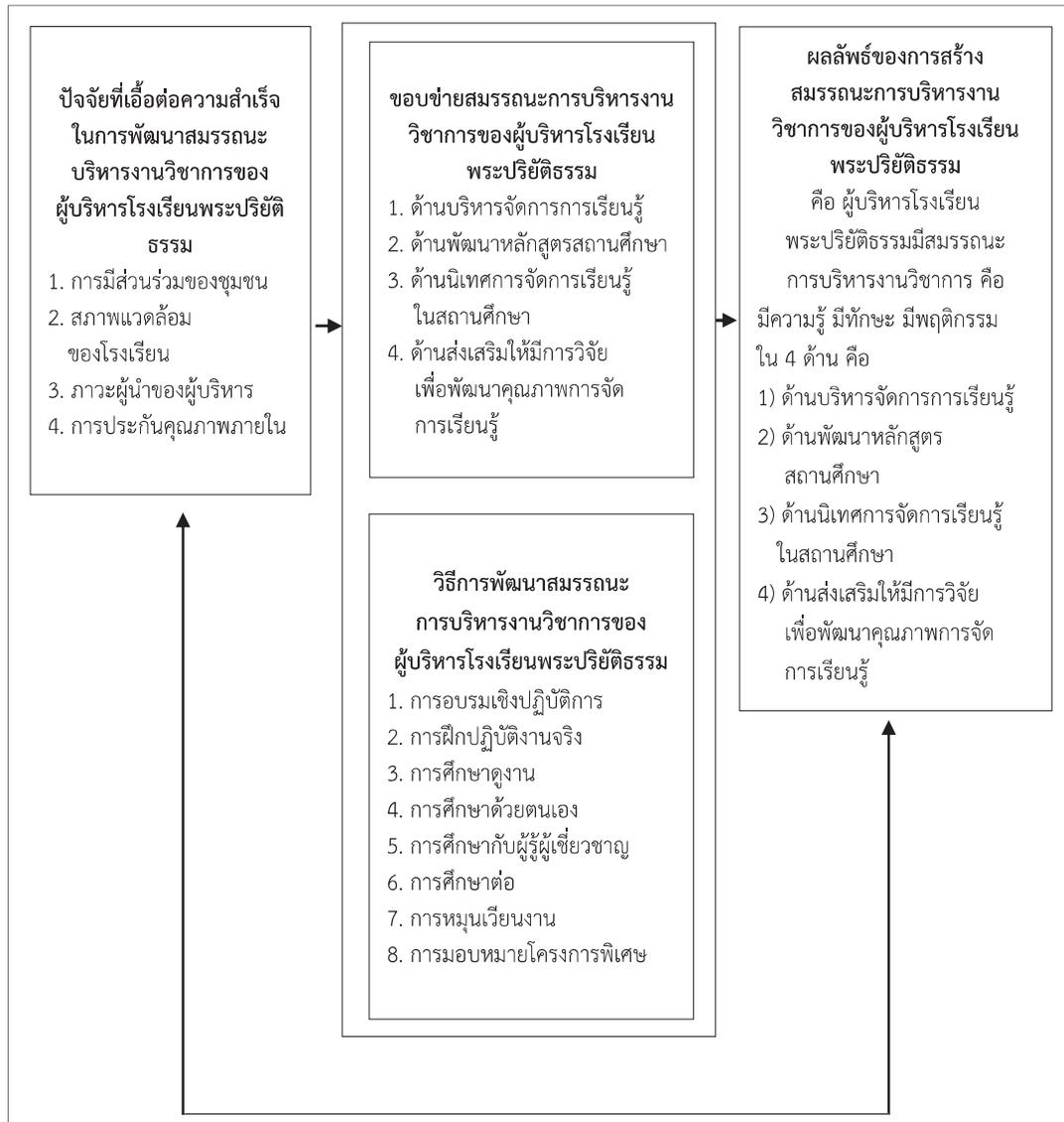
ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เป็นผู้มืบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน พระปริยัติธรรมให้มีคุณภาพ ควรมีสมรรถนะในการบริหารงานวิชาการ สมควรที่จะมีรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะ ทางวิชาการที่ดีและได้รับการพัฒนาให้สามารถเป็นผู้บริหารที่ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมให้เกิดผลดี มีคุณภาพมากขึ้น แต่ในปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมยังไม่มีรูปแบบในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการที่ดี หรือที่ชัดเจนที่จะใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน วิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กรอบแนวคิด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยใช้แนวคิดของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (2550: ออนไลน์), สิทธิกร อ้วนศิริ (2554: บทคัดย่อ), เยาวนิง ชะช้า (2557: 7-8), ลือชัย ชูนาคา (2559: 10-12) และจากการสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 รูป/คน นำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิด ซึ่งได้องค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จ ในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย 2) ด้านขอบข่าย และวิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม มี 4 องค์ประกอบย่อย และ 3) ด้านผลลัพธ์ มี 3 องค์ประกอบย่อย ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบโดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบโดยการใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงจำนวน 3 รอบ การสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง และระยะที่ 3 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ระยะที่ 1 พัฒนารูปแบบโดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ประกอบด้วย

1.1 ขั้นตอนการวิจัย

1.1.1 การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ คัดเลือกและกำหนดผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา และใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นการคัดเลือกโดยใช้วิจารณ์งานของผู้วิจัยเป็นสำคัญ (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2551: 34)

1.1.3 นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์องค์ประกอบที่มีความถี่ที่มีเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 เข้าในองค์ประกอบ เพื่อปรับปรุง เพิ่ม หรือลด กรอบแนวคิด และพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดที่สมบูรณ์

1.1.4 นำกรอบแนวคิดไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบ นำกรอบแนวคิดที่ตรวจสอบกลับมาทำเป็นสร้างเป็นเครื่องมือแบบสอบถามโดยสร้างข้อคำถามของแต่ละตัวแปรตามกรอบแนวคิดของการวิจัย และสอดคล้องกับนิยามศัพท์ หากคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พิจารณาเพื่อหาค่าความสอดคล้องและความเที่ยงตรงกับสิ่งที่ต้องการจะวัด คือ ค่า IOC

1.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ

1.2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ถูกสัมภาษณ์ จำนวน 7 รูป/คน ประกอบด้วย พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการมหาเถรสมาคม 1 รูป พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาคสิบ 1 รูป อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ 2 คน อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ 2 คน นักการศึกษา ผู้ดำรงตำแหน่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน

1.2.2 ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 5 รูป/คน ประกอบด้วย พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม 2 รูป อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 คน

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.3.1 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-structured)

1.3.2 และแบบสอบถามเพื่อหาค่าความสอดคล้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1 ขอนหนังสือราชการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อนำไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

1.4.2 นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ หรือส่งเครื่องมือเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

1.4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังเคราะห์องค์ประกอบที่มีความถี่ที่มีเกณฑ์ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 เข้าในองค์ประกอบ

1.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ร้อยละ และดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC)

2. ระยะที่ 2 ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์โดยการสร้างแบบสอบถาม การใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุงจำนวน 3 รอบ การสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ขั้นตอนการวิจัย

2.1.1 นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ตรวจหาค่าความสอดคล้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาแปลผล สร้างเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย

2.1.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

2.1.3 สร้างแบบสอบถามรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วย - ไม่เห็นด้วย พร้อมคำถามปลายเปิด (Open-Ended-Form) เสร็จแล้วนำส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และปรับปรุงแก้ไข นำส่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 รูป/คน ตอบคำถามตามความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ โดยเลือกข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป มาสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2

2.1.4 สร้างแบบสอบถามรอบที่ 2 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วน ประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert, 1967: 90-95) เป็นการประเมินความคิดเห็น หลังจากผู้วิจัยได้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 แล้ว นำข้อมูลไปเรียบเรียงเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ส่งกลับให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คนเดิม ทบทวนความคิดเห็นอีกครั้ง

2.1.5 สร้างแบบสอบถามรอบที่สาม 3 แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีข้อคำถามเหมือนกับแบบสอบถามในรอบที่ 2 ทุกประการ และได้แสดงตำแหน่งของผู้เชี่ยวชาญรายนั้น ๆ ตอบในรอบที่ 2 ลงไป และเพิ่มช่องเหตุผลสำหรับในกรณีที่คำตอบของผู้เชี่ยวชาญรายนั้น ๆ ตอบแตกต่างไปจากรายอื่น ๆ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วนำส่งให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้แต่ละรายได้ทบทวนคำตอบของตนเองในรอบที่ 3 แล้วตอบกลับมามีอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยค่ามัธยฐาน (Median) ค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ (Inter-Quartile Range) และแปลผลคำตอบในรอบนี้สรุปเป็นร่างรูปแบบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1.6 นำร่างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ไปแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง 134 รูป

2.1.7 นำร่างรูปแบบกลับมามีวิเคราะห์ข้อมูลแล้วจัดทำรูปแบบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือฉบับสมบูรณ์

2.2 ผู้เชี่ยวชาญ

2.2.1 ผู้เชี่ยวชาญ คือ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 รูป/คน ซึ่งตามเกณฑ์กำหนดไว้จำนวน 17 คนขึ้นไป (Ferguson, 1981: 128 ; สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 11-12) ซึ่งผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจากบุคคลที่มีคุณสมบัติ ดังนี้ พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1 รูป พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 รูป พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 5 รูป นักการศึกษา ผู้ดำรงตำแหน่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษ มีประสบการณ์ด้านการบริหารไม่น้อยกว่า 10 ปี มีวิทยฐานะเชี่ยวชาญ หรือมีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาเอก จำนวน 4 คน นักวิชาการในมหาวิทยาลัย เป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาในสาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา และสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มีตำแหน่งทางวิชาการไม่ต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน พระภิกษุผู้ดำรงตำแหน่งผู้จัดการและผู้อำนวยการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในเขตจังหวัดนครพนม ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 6 รูป

2.2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารที่เป็นพระภิกษุโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้น 205 รูป

2.2.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2561 จำนวน 134 รูป โดยการได้มาของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 43)

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ ใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง 3 รอบ ซึ่งในรอบที่ 1 ใช้แบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย ในรอบที่ 2 และ 3 ใช้แบบสอบถามแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่เป็นลักษณะตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 องค์กรประกอบรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 1 ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถาม

ขั้นที่ 2 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญ ถามความสมัครใจ และความเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือในการวิจัย โดยใช้เทคนิคเดลฟายแบบปรับปรุง จำนวน 3 รอบ

ขั้นที่ 3 ส่งแบบสอบถามเดลฟายรอบที่ 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ โดยขอให้ส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Email) รวบรวมผลการตอบแบบสอบถาม มาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

ขั้นที่ 4 ส่งแบบสอบถามเดลฟายรอบที่ 2 ดำเนินการส่งเช่นเดียวกับรอบที่ 1 โดยแบบสอบถาม ในรอบที่ 2 เป็นข้อความที่ผ่านความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแล้วรอบที่ 1 เลือกข้อที่เห็นด้วยร้อยละ 80 ขึ้นไป

ขั้นที่ 5 ส่งแบบสอบถามเดลฟายรอบที่ 3 ดำเนินการส่งเช่นเดียวกับรอบที่ 2 โดยแบบสอบถาม ในรอบที่ 3 เป็นข้อความที่เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากรอบที่ 2 ซึ่งมีค่ามัธยฐาน (Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter-Quartile Range) ไม่เกิน 1.50 โดยในรอบนี้ผู้วิจัยระบุตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนไว้ในแบบสอบถาม

ขั้นที่ 6 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจ้งให้โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบ และขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ขั้นที่ 7 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามพร้อมส่งแบบสอบถามถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและขอความอนุเคราะห์ให้ตอบกลับภายใน 3 สัปดาห์ โดยทางไปรษณีย์ กรณีที่ยังไม่ได้รับคืนผู้วิจัยจะดำเนินการติดตามครั้งที่ 2 และครั้งที่ 3 โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น ส่งแบบสอบถามไปให้ใหม่ให้ผู้ช่วยนักวิจัยติดตามโทรศัพท์สอบถาม ติดตามด้วยตนเอง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามเดลฟายรอบที่ 3 มาคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Inter Quartile Range) เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.5.2 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 134 รูป แล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำมาลงรหัสเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2.5.3 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

2.5.4 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสม ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) มาเปรียบเทียบกับค่าที่กำหนด

2.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ความถี่ ร้อยละ มัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ระยะที่ 3 การจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

3.1 ขั้นตอนการวิจัย

3.1.1 นำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนก
สามัญศึกษาลำดับสมบุรณ์ มาจัดทำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยการสังเคราะห์จากคู่มือของเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 นำร่างคู่มือการใช้รูปแบบไปตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.1.3 จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาลำดับสมบุรณ์

3.2 ผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้ประเมินคู่มือการใช้รูปแบบและเอกสารประกอบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น
5 รูป/คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) Sampling)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ร่างคู่มือการใช้รูปแบบประกอบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเอกสารประกอบการพัฒนา

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.1 ขออนุญาตจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อขออนุญาต
จากผู้เชี่ยวชาญให้ตรวจสอบร่างคู่มือ

3.4.2 นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ที่จะนำร่างคู่มือไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

3.4.3 ผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลร่างคู่มือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วด้วยตนเอง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำร่างคู่มือที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งไปให้ตรวจสอบอีกครั้ง จนกว่าผู้เชี่ยวชาญ
ทั้ง 5 คน จะพอใจแล้วยืนยันคู่มือการใช้รูปแบบ จึงจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาลำดับสมบุรณ์

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผล

ผลจากการวิจัยสามารถนำมาสรุปผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

1.1 ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม
ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน 2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร
และ 4) การประกันคุณภาพภายใน

1.2 ปัจจัยด้านกระบวนการของขอขบชายและวิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่

1.2.1 ขอขบชายสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย
1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา
และ 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

1.2.2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย
1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การฝึกปฏิบัติงานจริง 3) การศึกษาดูงาน 4) การศึกษาด้วยตนเอง 5) การศึกษากับผู้
ผู้เชี่ยวชาญ 6) การศึกษาต่อ 7) การหมุนเวียนงาน และ 8) การมอบหมายโครงการพิเศษ

1.3 ปัจจัยด้านผลลัพธ์ของรูปแบบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม คือ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ คือ มีความรู้ มีทักษะ มีพฤติกรรม ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบพบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และมีประโยชน์อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

3. ผลจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบพบว่า มีองค์ประกอบที่เหมาะสม อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย ผู้วิจัยเสนอผลการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ปัจจัย ได้แก่

1.1 ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของชุมชน 2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ 4) การประกันคุณภาพภายใน ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร มากแจ้ง (2548: 41-43), สิทธิกร อ้วนศิริ (2554: บทคัดย่อ), อภิรมย์ สีคำคำ (2559: 4-6) และสุธิดา แก้วโสนด และคณะ (2563: 124-136) ที่กล่าวถึง ปัจจัยที่เอื้อต่อความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแต่ละด้าน 1) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการที่ชุมชน บุคคล ครอบครัว หรือองค์กร เข้ามาสนับสนุนแก่สถานศึกษา ให้วัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในชุมชน หรือวัสดุจากธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ปรึกษาหารือ รับฟัง เสนอความคิดเห็น รวมถึงมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น คัดเลือกบุคลากรครู คัดเลือกคณะกรรมการสถานศึกษา 2) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน โรงเรียนมีบรรยากาศน่าเรียนรู้อำนวย เอื้ออำนวย คำนึงถึงประโยชน์ในการใช้สอยอย่างคุ้มค่า เหมาะกับการพัฒนานักเรียน ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา สร้างจิตสำนึก ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ 3) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งผู้บริหาร ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะการบริหารงานวิชาการอย่างรอบด้าน เป็นผู้นำในการใช้สมรรถนะในการบริหารงานวิชาการ ดำเนินการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สร้างความเข้าใจกับครูให้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ มีความสามารถในการโน้มน้าว จูงใจ ประสานองค์กร เพื่อบริหารงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด 4) การประกันคุณภาพภายใน เป็นสิ่งที่สร้างหลักประกันและความมั่นใจแก่ผู้เรียนและผู้ปกครองในสถานศึกษาว่ามีจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด สร้างครูให้ทำงานอย่างมืออาชีพ ทำงานเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ มีความโปร่งใส และตรวจสอบได้ เป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษา ทำให้มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ก่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพทางการศึกษา

1.2 ด้านกระบวนการของข้อบ่งชี้และวิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่

1.2.1 ด้านข้อบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา และ 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ภัทรวดี กาลจักร (2555: 69-72), เฉลิมพล ทิมบำรุง (2556: 101-102), สาธิต รัตนสารี (2556: 141-144), แสงเดือน จงบำรุง (2556: 97-100), และ เขาวนิช ชะข้า (2557: 120-121) ที่กล่าวถึงข้อบ่งชี้สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ ผู้บริหารจะต้องแนะนำกระบวนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ให้เข้าใจอย่างชัดเจน กระตุ้นให้ครูจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารต้องดำเนินการจัดระบบวิชาการและการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ดำเนินงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาหลักสูตรของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องสามารถวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของครู ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา สามารถวางแผนปรับปรุงวิชาการ

และการเรียนการสอนในรูปแบบที่เหมาะสมกับสถานศึกษา 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารสามารถกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน จัดอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน ของครู ส่งเสริมพัฒนาครูด้านการวิจัยด้วยวิธีการที่หลากหลาย

1.2.2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ประกอบด้วย

1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การฝึกปฏิบัติงานจริง 3) การศึกษาดูงาน 4) การศึกษาด้วยตนเอง 5) การศึกษากับผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ 6) การศึกษาต่อ 7) การหมุนเวียนงาน และ 8) การมอบหมายโครงการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ อูรรัตน์ (นามแฝง) (2550: ออนไลน์), อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2552: 223-224) และบวร เทศารินทร์ (2560: 23-29) ที่กล่าวถึง วิธีการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม ว่าประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหารต้องอ่านทำความเข้าใจ ทบทวน กำหนดตารางการดำเนินงาน จัดทำแบบฝึกหัดในการประชุม ได้เตรียมวัสดุ สถานที่ เอกสาร ข้อมูลที่จำเป็นให้พร้อม เพื่อใช้ในการประชุม และฝึกปฏิบัติ เรียนรู้ ทดสอบ ฝึกปฏิบัติ พร้อมนำไปปฏิบัติจริง มีทักษะ ความรู้ และประสบการณ์ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ สามารถนำไปใช้ในการบริหารงาน 2) การฝึกปฏิบัติงานจริง ผู้บริหารต้องได้รับประสบการณ์ตรง ได้ทักษะ ความรู้ และพฤติกรรมจากการฝึกปฏิบัติจริง ทำให้เข้าใจในการบริหารงานวิชาการมากขึ้น นำไปปฏิบัติซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย มีความตื่นตัว กระตือรือร้นอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่ปฏิบัติมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมปฏิบัติ ด้วยกัน ทำให้มีความสามัคคีมากขึ้น และประเมินตนเอง หลังจากได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริง 3) การศึกษาดูงาน ผู้บริหารควรกำหนด แหล่งศึกษาดูงานได้ตรงกับความต้องการที่จะศึกษา เตรียมความพร้อมทางร่างกาย มีทัศนคติเชิงบวก เกิดความรู้สึที่ดี ในการศึกษาดูงาน ผู้บริหารได้ฟังบรรยาย ตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนความรู้ และได้สรุปจดบันทึกไว้อย่างเป็นระบบ นำความรู้ ที่ได้มานั้น ทบทวน นำมาประยุกต์ ปรับใช้ในการทำงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นำความรู้ที่ได้มาไปถ่ายทอด เผยแพร่ แก่ผู้ได้บังคับบัญชา หรือแก่บุคลากรที่ต้องการองค์ความรู้นั้น 4) การศึกษาด้วยตนเอง ผู้บริหารได้วิเคราะห์และกำหนด ความต้องการในสิ่งที่ต้องการอยากศึกษา กำหนดจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย และทิศทาง ในสิ่งที่อยากจะเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจน กำหนดแหล่งวิทยากรเพื่อการศึกษารวบรวมข้อมูล สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความสะดวก และความเป็นไปได้ ที่จะเข้าถึงแหล่งวิทยากรที่กำหนดด้วย ศึกษาหาความรู้ไว้ด้วยวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การฝึกปฏิบัติ การเข้าร่วมกิจกรรม การเข้ารับการอบรม การค้นคว้าจากเอกสารในห้องสมุด การค้นคว้าจากอินเทอร์เน็ต การค้นคว้าจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สามารถรวบรวมข้อมูล/วิเคราะห์/สร้างองค์ความรู้ บันทึกอย่างเป็นระบบ ละเอียด จัดเป็นหมวดหมู่ เรียบเรียงใหม่ให้กระชับ ขึ้น มีการสังเคราะห์ วิเคราะห์ สรุปองค์ความรู้ที่ได้มาใหม่ และประเมินผลการศึกษาของตนเองว่าสามารถบรรลุตามที่กำหนดไว้หรือไม่ บรรลุในระดับที่พึงพอใจหรือไม่ 5) การศึกษากับผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารต้องสำรวจ คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่ตรงกับ ขอบข่ายงานวิชาการ ได้เตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการสัมภาษณ์ บันทึก เก็บข้อมูลกับผู้เชี่ยวชาญ ปรึกษา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฝึกงาน ทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ในแบบจำลอง หรือปฏิบัติจริง 6) การศึกษาต่อ ผู้บริหารได้คัดเลือกหลักสูตรที่จะศึกษาต่อ ในสาขาที่ตรงกับงานที่ทำ หรือสอดคล้องกับแนวโน้มที่จะเกิดในอนาคต เป็นนวัตกรรม เทคโนโลยี และอื่น ๆ ต้องศึกษาต่อ เพื่อเลื่อนตำแหน่ง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ เพื่อขยายฐานอำนาจการบริหารให้กว้างขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ ต่อตัวเองและองค์กร ควรคำนึงถึงความคุ้มค่า ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษาต่อ และควรจัดการเรียนรู้เป็นแบบตลอดชีวิต 7) การหมุนเวียนงาน ผู้บริหารควรมีแรงกระตุ้น มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานใหม่ที่ไม่เคยทำมาก่อน พร้อมทั้งจะปรับตัว ให้เข้ากับงานใหม่ ความรู้ใหม่ ความท้าทายใหม่ ค้นหาศักยภาพที่มีอยู่ในตนเอง อีกทั้งได้พบข้อผิดพลาดของตนเอง และนำไปปรับปรุง แต่ควรทำงานใหม่ควบคู่ไปกับงานประจำอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง และมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบถึง โครงสร้าง ระบบของงานใหม่ และบุคลากรทำงานในงานใหม่นั้น จะทำให้เปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อองค์กรและเห็นอกเห็นใจ บุคลากรที่ทำงานในองค์กรนั้นมากขึ้น 8) การมอบหมายโครงการพิเศษ ผู้บริหารต้องลองทำโครงการที่ทำหายยาก เพื่อพัฒนา ขีดสมรรถนะ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญขึ้นไปอีกระดับ แต่เข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงหลักการ เหตุผลวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ของโครงการ และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและองค์กร วางแผน วิธีการดำเนินการ ระยะเวลา ทรัพยากร และงบประมาณอย่างชัดเจน รอบคอบ ตั้งใจ ใส่ใจ ดำเนินโครงการจนบรรลุเป้าหมายโดยไม่ย่อท้อ ไม่ทิ้งไว้กลางทาง และได้ติดตามประเมินผลทุกระยะ

1.3 ด้านผลลัพธ์ของการพัฒนารูปแบบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม คือ ผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน คือ 1) มีความรู้ 2) มีทักษะ และ 3) มีพฤติกรรม ตามที่องค์กรคาดหวัง ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (2550: ออนไลน์) และบวร เทศารินทร์ (2560: 17) ที่กล่าวถึง ผลลัพธ์ของการสร้างสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร ไว้ดังนี้ คือ มีความรู้ มีทักษะ

มีพฤติกรรม ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการการเรียนรู้ 2) ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 3) ด้านนิเทศการจัดการเรียนรู้
ในสถานศึกษา และ 4) ด้านส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ เมื่อวัดกับวิธีวัดสมรรถนะ 5 ระดับ
โดยระดับสมรรถนะมี 5 ระดับซึ่งมีเนื้อหา ดังนี้

ระดับ 1 ทำงานโดยต้องมีผู้คอยแนะนำ (มีความสามารถน้อย) มีความรู้และทักษะในพื้นฐาน สามารถนำไปใช้
ในการปฏิบัติงานประจำวันตามหน้าที่ ๆ รับผิดชอบ และงานที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน รวบรวมข้อมูลปัญหาอุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน
รวมทั้งให้คำแนะนำเบื้องต้นแก่ผู้เกี่ยวข้องได้

ระดับ 2 ทำงานได้ด้วยตนเอง ไม่ต้องมีผู้แนะนำ (ความสามารถพอใช้) มีความรู้และทักษะในปัจจัยต่าง ๆ
ในรายละเอียด สามารถนำความรู้และทักษะที่มีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม อธิบาย/สอน
สาธิตงานของตนให้ผู้อื่นได้ รวมทั้งสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า/เบื้องต้นได้

ระดับ 3 ทำงานโดยใช้ความเชี่ยวชาญที่เหมาะสม (ความสามารถปานกลาง) มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงาน
ที่มีความซับซ้อนได้ สามารถนำมาใช้ปรับปรุงปฏิบัติงานเพื่อเสริมสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น สามารถวางแผน ควบคุมติดตามงาน
และให้คำปรึกษาแนะนำกับผู้เกี่ยวข้องภายในองค์กรได้

ระดับ 4 ทำงานโดยเป็นผู้นำกลุ่ม (ความสามารถมาก) มีความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานที่ซับซ้อนสูง
สามารถนำมาประยุกต์ใช้งานเชิงวิชาการ วางแผน การให้คำปรึกษาแนะนำภายนอกองค์กรได้ อธิบายภาพรวมของหน่วยงาน
และสามารถกำหนด/พัฒนารูปแบบวิธีการปฏิบัติงานใหม่ ๆ รวบรวม/ประยุกต์ใช้กระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ รวมทั้ง
ถ่ายทอดแผนงานเชิงกลยุทธ์ภายในองค์กรได้ และ

ระดับ 5 เป็นผู้กำหนดนโยบาย (ความสามารถยอดเยี่ยม) มีความเชี่ยวชาญ ชำนาญระดับสูง สามารถคิดใน
เชิงยุทธศาสตร์ นโยบาย ประเมิน คาดการณ์แนวโน้ม การคิดค้นสร้างนวัตกรรม ถ่ายทอดกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ รวมทั้งเป็นที่
ปรึกษา/คณะกรรมการระดับองค์กรวิชาชีพทั้งภายในประเทศ และ/หรือนานาชาติ

2. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ
พบว่ารูปแบบที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์จริงเมื่อนำไปใช้ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ
การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น
ผ่านกระบวนการพัฒนารูปแบบหลายขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชวนะ ทวีอุทิศ (2559: 123) ซึ่งประกอบด้วย
1) การสร้างรูปแบบด้วยการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 2) สร้างแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค
เดลฟายแบบ 3 รอบ 3) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่าง 262 รูป 4) จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ ประเมินคู่มือ
โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เช่นเดียวกับ ผลการศึกษาของ ศิริพร กุลสานต์ (2558: 11) พบว่ามีการดำเนินการวิจัย จำแนกเป็น
4 ระยะ ประกอบด้วย 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของรูปแบบ สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 2) วิเคราะห์ความเหมาะสมของเครื่องมือ
ด้วยเทคนิคเดลฟาย 3) ศึกษาเชิงสำรวจโดยขอความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง 4) จัดทำคู่มือและตรวจสอบคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ

3. ผลจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ พบว่าคู่มือมีความเหมาะสมเมื่อนำไปใช้
ในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า
คู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านการสังเคราะห์และตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญหลายขั้นตอน จึงทำให้คู่มือ
การใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ มีระยะปฏิบัติการที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศิริพร กุลสานต์ (2558: 179-181)
มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะก่อนปฏิบัติการ ระยะที่ 2 ระยะปฏิบัติการ และระยะที่ 3 ระยะหลังปฏิบัติการ และแต่ละระยะ
มีองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบ คือ เป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จ วิธีดำเนินการ ผลที่คาดว่าจะได้รับ และเงื่อนไข
ความสำเร็จ

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ
ศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยพัฒนานั้น มุ่งเน้นที่จะเพิ่มสมรรถนะให้กับผู้บริหาร เพื่อที่จะนำไปใช้ในการบริหารงาน
วิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยผู้วิจัยเล็งเห็นว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่สุดในทุกองค์การการศึกษา การบริหารงาน
วิชาการที่มีประสิทธิภาพ จะส่งผลไปสู่ทุกขอบข่ายงานในองค์การการศึกษาและจะนำพาทิศทางการศึกษาไปสู่เป้าหมายสูงสุดได้

จึงนับว่ารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสม เป็นไปได้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

สำนักงานกลุ่มที่ 7 กลุ่มที่ 8 กลุ่มที่ 9 กลุ่มที่ 10 และกลุ่มที่ 11 ที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการบริหารงาน
วิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยตรง ผู้บริหารที่สังกัดในโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ควรนำรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษา และการพัฒนางานวิชาการภายในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษาที่ยั่งยืนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนา เพื่อนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร
สถานศึกษาให้เหมาะสมในหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อหารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ โดยเฉพาะสมรรถนะที่มีความต้องการ
และจำเป็นสูงเพื่อกำหนดกิจกรรมการพัฒนาให้มีรายละเอียดเฉพาะแต่ละสมรรถนะต่อไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน
พระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อให้ได้แนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ
ในการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมได้ตรงกับเป้าหมาย

เอกสารอ้างอิง

- กองพุทธศาสนสถาน, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2555). *คู่มือปฏิบัติโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- เฉลิมพล ทิมบำรุง. (2556). *การศึกษาสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครหาดใหญ่
อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยนอร์ธกรุงเทพ.
- ชวณะ ทวีอุทิศ. (2559). *รูปแบบการพัฒนาก้าวหน้าทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แอล.ที.เพรส.
- บวร เทศารินทร์. (2560). *คู่มือเตรียมสอบผู้บริหารศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2562,
จาก <https://www.slideshare.net/sobkroo1/ss-64636014/>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *จิตวิทยาการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เพียรพันธุ์ กิจพาณิชย์เจริญ. (2552). *ศึกษาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภัทรวดี กาลจักร. (2555). *การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการระดับปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ธกรุงเทพ.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2550). *แนวทางการพัฒนาระบบสมรรถนะเพื่อพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล*.
สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2562, จาก competency.rmutp.ac.th/components

- เยาวนิจ ชะช้า. (2557). *สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ลือชัย ชูนาคา. (2559). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ศศิธรดา แผงไทย. (2559). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย*, 6(1), 8-20.
- ศิริพร กุลสานต์. (2558). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ดุษฎีนิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สยาม สุกัน. (2555). *สมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครู กลุ่มป๋องไฮ่น้ำจั้น อำเภอเขกา จังหวัดบึงกาฬ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- สิทธิกร อ้วนศิริ. (2554). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา*. เลย: สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัดเลย.
- สุธิตา แก้วโสนด, ธนวิน ทองแพง และประยูร อิ่มสวาสดี. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 17(77), 132.
- สุภาพร มากแจ้ง. (2548). *รายงานการสังเคราะห์งานวิจัย รูปแบบและกระบวนการจัดการศึกษาและเผยแพร่ศาสนธรรม: กรณีศึกษา 9 วัด*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาธิต รัตนสารี. (2556). *สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- แสงเดือน จงบำรุง. (2556). *สมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม. (2557). *บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการดำเนินงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม*. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *ร่างแนวทางการดำเนินการโครงการวิจัยและพัฒนาการส่งเสริมวินัยธรรมเครือข่ายการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.
- อภิรมย์ สีตาคำ. (2559). องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดภาคเหนือตอนบน. *วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนาลอยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์*, 219(11), 3.
- อาภรณ์ ภูววิทยพันธ์. (2552). *กลยุทธ์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- อรุรัตน์ (นามแฝง). (2550). *วิธีในการพัฒนาขีดสมรรถนะบุคลากร*. สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2562, จาก urarat.blogspot.com/2010/11/9.html
- Dubois D. D. and Rothwell J. W. (2004). *Competency-Based Human Resource Management*. California: Davies-Black Publishing.
- Ferguson, G. A. (1981). *Statistical Analysis in Psychology and Education* (5th ed.). Tokyam: MC Graw - Hill Book.
- Krejcie, R.V. and Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Likert, R. (1967). *The Method of Constructing and Attitude Scale*. Reading in Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.